

Moodul 3

Vastutustundlik riigihange munitsipaalehituses

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

SUSTAINABLE WATERS

NonHazCity 3

Moodul 3

1. Avaliku sektori ehitusprojektid ja kolmesambaline lähenemisviis
2. Hanked erinevates planeerimisetappides
3. Turu-uuringud
4. Võimalikud valikuolukorrad
5. Keskkonnaalased väited
6. Vastavuskontroll ja kvaliteedikontroll
7. Näiteid vastutustundliku riigihanke rakendamisest

3.1. Avaliku sektori ehitusprojektid ja kolmesambaline lähenemisviis

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

SUSTAINABLE WATERS

NonHazCity 3

Avaliku sektori ehitusprojektid ja kolmesambaline lähenemisviis

ELi säästva riigihanke kriteeriumid hõlmavad hoonete projekteerimist, ehitamist, renoveerimist, lammutamist ja haldamist.

Kriteeriumid keskenduvad ohtlike kemikaalide vabadele, kliimasõbralikele ja ringmajandusele vastavatele hoonetele.

Selles osas antakse ülevaade, kuidas kriteeriumid praktikas välja näevad.

Avaliku või munitsipaalehitusprojekti etapid enne tegelikku ehitust:

Kolmesambaline lähenemine

Pange tähele, et siin käsitletud kolmesambaline lähenemine erineb tavaliselt kasutatavast „säästva arengu kolmesambalisest mudelist“, milleks on ökoloogiline, majanduslik ning sotsiaalne ja kultuuriline jätkusuutlikkus

Kolm sammast kirjeldavad, kuidas saavutada säästvat arengut ehitussektoris ja laiemalt ka ehitushangetes

Mida NonHazCity 3 projekti kolm sammast tähendavad

➤ Ohtlike kemikaalide tuvastamine ja vähendamine hoonetes

Teadlikkus sellest, milliseid kahjulikke kemikaale toodetes või materjalides võib esineda, aitab teha kemikaalide osas teadlikke otsuseid ehitusprojekti eri etappides

➤ Kliimakaitse edendamine

Materjalide ja toodete tootmisel on kliimamõju, mille vähendamine soodustab säästvat arengut

➤ Materjalide ringlussevõtu parandamine

Materjali ringlussevõetavus selle elutsükli lõpus suurendab materjali ringlussevõtu võimalusi. Kahjulikud kemikaalid võivad toote ringlussevõttu raskendada

Ohutuse aspektid

Kahjulike ainete sisaldusega kaasnevaid aspekte tuleb arvesse võtta kogu ehitusahela ulatuses

Projekti planeerimise etapp

Projekti planeerimise etapis, olgu tegemist uue hoone, laienduse või olemasoleva hoone renoveerimisega, tehakse järgmised keskkonnasõbralikkusega seotud otsused:

- Keskkonnasõbralike (kohalike) materjalide kasutamine ja (teatud) kahjulike kemikaalide vältimine
- Keskkonnasõbralike (ökomärgisega) materjalide ja toodete kasutamine
- Hoone keskkonnasertifitseerimine

Ohutuse aspektid

Üldprojekteerimise etapp

Üldprojekteerimise etapis tehtud otsused:

- Konstruktsioonielementide kasutatavad materjalid
- Konstruktsioonide, näiteks katusekonstruktsiooni kuju, mis takistab vihmavee sattumist välisseintesse ja aitab vähendada mikroobide kasvu pärssivate biotsiidide kasutamist

Ohutuse aspektid

Rakendamise planeerimise etapp

Rakendamise planeerimise etapis tehtavad otsused (kui neid pole juba varem tehtud) on kirjas hankedokumentides:

- Teatud ohtlike kemikaalide, sh ftalaatide, lenduvate orgaaniliste ühendite, formaldehüüdi, klooritud parafiinide, perfluoritud alküülühendite, leegiaeglustite, bisfenoolide, raskmetallide (nt Cu, Cd, Hg), tinaorgaaniliste ühendite, isotiasolinoonide, väga ohtlike ainete sisalduse või nende teatud kontsentratsioonipiiri ületamise täielik vältimine
- Keskkonnasõbralike (ökomärgisega) materjalide ja toodete kasutamine
- Hoone keskkonnasertifitseerimine
- Siseõhu kvaliteedinõuded

Ohutuse aspektid

Ehitusetapp

Ehitusfaasis tehtavad otsused ja meetmed:

- Alternatiivsete materjalide või toodete kasutamine ja nende ohutuse kontrollimine
- Ehitusjäätmete süstemaatiline ja korrektne sorteerimine ja ringlussevõtt

Ohutuse aspektid

Kasutusfaas

Kasutusfaasis saab hoone ohutust tagada ja jälgida järgmiste vahenditega:

- Keemiliste toodete (segude nagu näiteks värvid, vahud, liimid jne) ohutuskaardid vastavalt REACH-määruse II lisale
- Toodete keskkonnadeklaratsioon (EPD) või samaväärsed dokumendid
- Ehitusmaterjali või -toote tootja dokumentatsioon, nt tehnilised andmed ja vastavus asjakohaste standardite nõuetele
- Ehitusmaterjali või -toote tootja deklaratsioon/teave kemikaali, materjali või toote ohutuse kohta
- Antibakteriaalsete/viirusevastaste pindade nõuete täitmise deklaratsioon
- Siseõhu mõõtmised ja tulemuste õige tõlgendamine

Kliimaaspektid

Ehituse kõige olulisemad kliimaaspektid on **energiatarbimine ja kasvuhoonegaaside heitkoguste minimeerimine**

Energiatarbimise ja kasvuhoonegaaside heitkoguste minimeerimist edendatakse muu hulgas järgmise arvessevõtmisega:

- Süsinikdioksiidi heitkoguste hindamine kogu elutsükli jooksul juba projekteerimisfaasis
- Vähesese heitkogusega ehitusmaterjalide, ehitusmeetodite ja -masinate kasutamine
- Energiatarbimine kasutusfaasis
- Kütuse- või elektritarbimise minimeerimine passiivsete elementidega (nt päikeseenergia kasutamine, massiivsed konstruktsioonid, puhvervööndid ja loomuliku valguse ära kasutamine)
- Energiatõhusad HVAC-, valgustus-, vee- ja küttesüsteemid ning muud hooneseadmed
- Energiahaldussüsteemide paigaldamine hoonesse ja taastuenergia süsteemide ehitamine ehitusplatsile või selle lähedale
- Energiatõhusate seadmete kasutuselevõtt

Ringmajanduse aspektid

Materjaliringluse edendamisel on võtmetähtsusega järgmised tegurid:

- Hooneosade, tehnosüsteemide, ehitustoodete ja ostetud materjalide inventuur/materjalide nimekiri/logiraamat
- Lammutustööde planeerimine
- Muudetavustööde planeerimine
- Remonditavuse ja uuendatavuse planeerimine
- Ehitus-, lammutus- ja pinnase teisaldamise jäätmete käitlemine
- Funktsionaalne jäätmekäitlus (terviklikud kriteeriumid)

Materjaliringluse edendamisele aitab kaasa ka keemiline tarkus: näiteks ehitusmaterjalide dokumenteerimine hõlbustab nende hilisemat taaskasutamist

